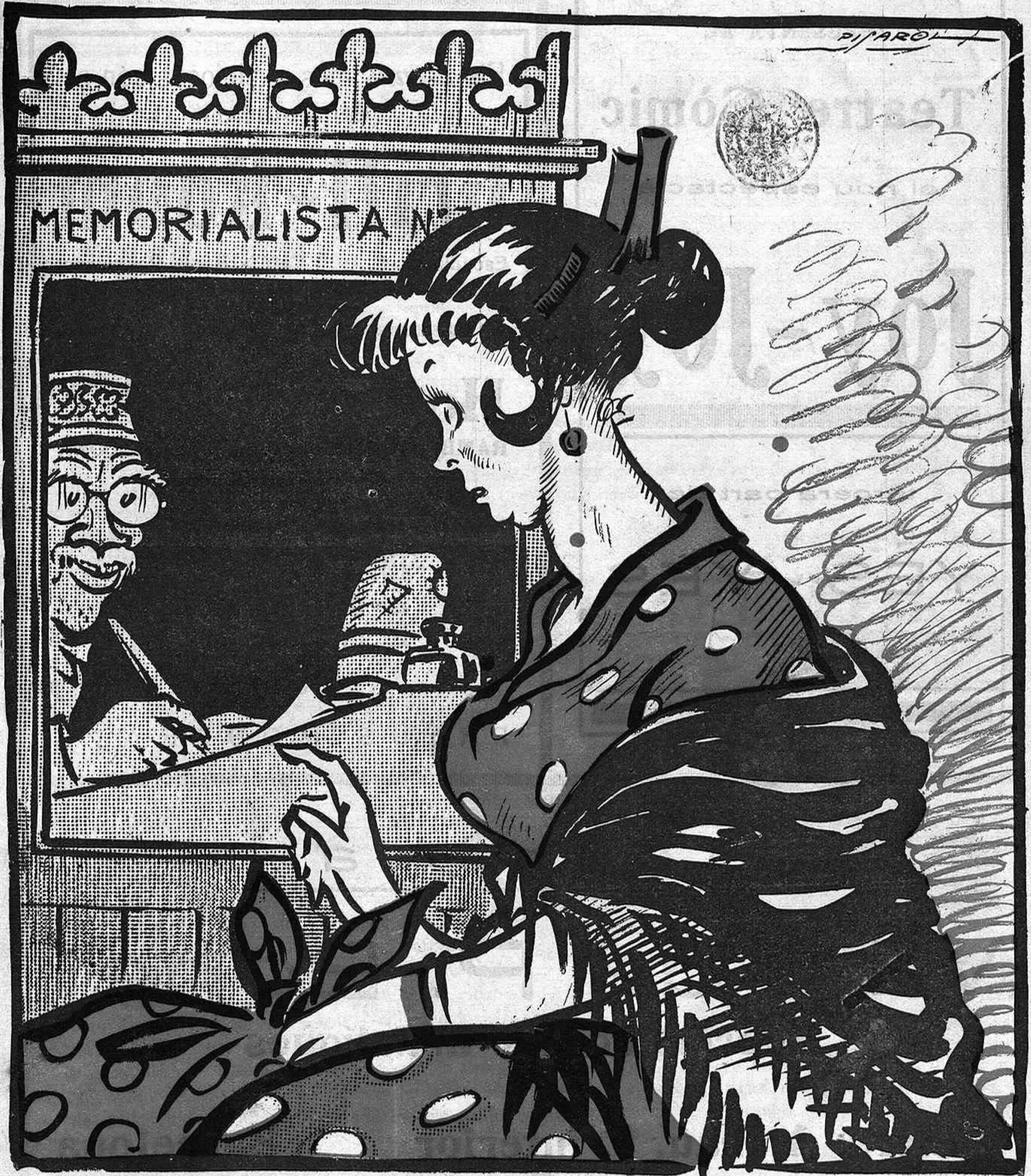

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX, Núm. 2464, 15 cts. Atrassats 30

CARTA AL PROMES

—Posi-li que vingui tot seguit, que de seguida trobarà feina i li pagaran bé, i els lloguers i els queviures van regalats.

Manuel Sugrañes

PRESENTA AL

Teatre Còmic

el nou espectacle

Joy-Joy

tercera part de

YES - YES

**BICICLETES
MOTOR**
Accessoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Els *menús* més deliciosos són els
del restaurant

Grill-Room

Escudillers, 8 :-: Café - Bar - Restaurant

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20 :: BARCELONA

El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

PREUS MODERATS

Fotogravats

Vda. de P. Bonet

Reproduccions artístiques

Tallers: Aribau, 9, interior

Barcelona

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

ELS TEATRES DE LA CIUTAT

Barcelona és una ciutat situada al nord-est de la península ibèrica, té sortida al mar Mediterrani i segons el padró municipal, té prop d'un milió d'habitants. Nosaltres, els ciutadans optimistes, creiem que ja passa del milió... Entre altres coses, a més a més, Barcelona edita dinou diaris, té oberts uns quinze teatres i més de cinquanta cinemes; la Banda Municipal cada dijous interpreta distingides peces a la Plaça del Rei; tenim diferents clubs de fútbol; "cabarets" i edificis públics; una col·lecció zoològica que Déu-n'hi-dó, i una Rambla que és típica i internacional a la vegada. Es a dir, que Barcelona és una ciutat on no s'està del tot malament. Hi ha cirabotes, la qual cosa no té París, i venen "yougourts", la qual cosa no té Madrid. Es a dir, que Barcelona té arreplegades dues coses que no tenen, separades, ni la capital de França ni la d'Espanya.

Doncs, bé: una capital com Barcelona mereix per part de tots aquells que la visiten i vénen a fer negoci un respecte diferent al que actualment tenen les companyies dramàtiques que s'installen a la nostra ciutat per anar fent i tirant de la rifeta del nostre públic. Totes les companyies castellanes que passen pels nostres escenaris, importen les obres del Madrid autèntic. Quan es parla d'"autors locals", és com un favor especial i com un aconyexement propi d'una companyia d'aficionats. I això no està gens bé, ni és de molt respecte per nosaltres mateixos.

Quan, per exemple, una companyia anònima qualsevol llença al carrer una emissió, procura, al referir-se a serveis públics, que els diners arreplegats en una capital vagin a parar amb obres a la mateixa capital. Aquí estem fent, en el que es refereix al teatre, una colònia provincial de ciutats i única. Quasi totes les companyies teatrals, abans d'anar a Madrid, passen per Barcelona i per altres capitals hispàniques. En totes elles hi figuren estrenes d'obres de certs crítics de Madrid, que són els que els hi han de preparar el públic madrileny.

Dels autors d'ací no s'enrecorden i sembla que no existeixin. I això no pot pas anar. L'autor d'ací, això que fins ara s'ha anomenat "autor local" amb una poca-solta ex-

traordinària, és tant o més autor que els que no habiten la ciutat mediterrània. No volem que la nostra ciutat sigui un conill d'índies, ni tractada com una població de jutjat de primera instància, quiosc per a la murga local i casinet pels senyors. La nostra ciutat té una superioritat espiritual i una qualitat intel·lectual prou forta per a exigir dels que treballin entre nosaltres respecte pels autors de llengua catalana i castellana que paguen cèdula a l'Ajuntament barceloní.

No volem aguantar per més temps aquesta inferioritat injusta i falsa, de tractar als de fora amb un respecte superior als de casa. Si aquí hi hagués sentit de la col·lectivitat, sentit de la ciutat hi dirien alguna cosa els senyors Rodríguez Codolà, Tintorer, Didac Montaner, Josep Maria de Sagarra, Prudenci Bertrana, Duran i Bernat, Pelai Costa, Armand Oliveros, G. Guardiola, Angel Marsà i tots els que tenen la ploma de crític a la mà. Però ens sembla que no en faran cas. Potser és que els hi és massa feina, fer una tasca que entra, evidentment, dins de les seves augustes funcions de crítics teatrals de la premsa barcelonina.

Volem pels autors d'ací, no un millor tractament que els d'allà, sinó el mateix. Crec que no és massa. Veritat?

FRANCESC MADRID.

LA PLAÇA DE CATALUNYA

Ha vingut un vaixell ple de turistes de tots els països. Han marxat encisats de Barcelona.

El que més els ha plagut, ha estat la Plaça de Catalunya. Quins elogis feien del seu autor, el senyor Nebot. En tot el món no han vist un artista millor. De la Plaça, el que més els ha agradat han estat aquells pedestals tan fenomenals, propis per a aguantar una cosa grossa, i que aguanten una bola més petita que una pilota de fútbol. Aquí hi ha art!

LA GENEROSITAT

Un "nou ric", que s'ha creat un gran nom a Barcelona i és conegut de tots els cercles aristocràtics—en fi diem les inicials del seu nom: J. V. A.—va agafar una amant. No obstant els seus molts diners, J. V. A. és un home molt agarrat. Els regals que feia a ella, no valien ni deu cèntims.

Un dia, però, l'anà a veure i li regalà dos grans penons.

En donar-les-li, li digué:—Mira quin regal et faig. Valen quinze mil pesetes cada una.

Ella el besà agraïda. I ell afegí:
—Me'n faràs un rebut, no és cert?

S'HA ACABAT EL RIURE

En un teatre del Paral·lel, feien un vodevil molt bo. Tothom es reventava de riure.

L'obra acabà amb el matrimoni dels dos protagonistes. Un senyor digué, en veu alta, en to de filòsof:

—Veus-lo-ací casats. S'ha acabat el riure!

DE L'ESPIRITUALITAT

Diguin el que vulguin quatre envejosos, Barcelona és una gran ciutat, la gran ciutat per excel·lència. No ens referim a la reforma—que ha destruït tants bells recons—, ni a la Plaça de Catalunya, que el senyor Nebot ha convertit en un trenca-closques. No, no ens referim a l'aspecte material de la ciutat, sinó a l'espiritual.

En aquest ordre, en l'espiritual, Barcelona guanya més cada dia. Com que si no ho demostréssim no ens creurien, anem a demostrar-ho. O a provar-ho almenys.

Barcelona és la ciutat escollida per a l'Exposició d'Indústries Elèctriques, tres vegades famosa. A Barcelona véen l'Aga Lahowska, en Muley Haffid, la Tórtola València, el dibuixant Zamora, la "Raquel Meller"... A Barcelona es donà el famós cop d'Estat del tretze de setembre—sempre d'actualitat!—i vénen futbolistes de Praga i de Budapest. A Barcelona vénen Jules Romains, Valery i Chesterton. Ara ens té promesa una visita Romain Rolland, el més gran dels escriptors francesos contemporanis.

I ara—perquè tot això que acabem de dir no té importància—cal dir que a Barcelona—i aquesta és la seva millor conquesta—també hi vénen a estrenar els autors madrilenys. Per ara hem tingut al mestre Guerrero que ens ha obsèquiat amb "Los gavilanes", que ja és obsequi! En Valentí de Pedro, encara que argentí, està aclimatat a Madrid i, amb la col·laboració de l'intelligentíssim Manuel París, ens ha ofert les primícies del seu "Veneno del tango".

Avui és el gran don Miquel d'Unamuno—l'escriptor més gran de parla espanyola—qui, acompanyat del magnífic actor Enric de Rosas ens ofereix la seva "Rhaquel". Això, tots aquests fets, demostren la importància espiritual que de dia en dia va adquirint Barcelona. Alegrem-nos d'aquesta importància. Fins avui només havíem tingut indústria. Avui ja tenim esperit.

VIRAI.

"COMENTARI D'ESTIU"

A la nostra Catalunya, les festes majors s'hi succeeixen l'una darrera l'altra, com si una florida més s'escampés per la nostra terra. No hi ha ciutat, poble o llogaret, que no celebri la seva festa major. Es com una febre d'envelats, de saraus, de vestits nous, de llum i d'alegria, que al venir la primavera s'apodera de la nostra terra. I les festes majors—festes de carrer i aplecs, són com un arbre

esplendorós de fruit. Talment un cirerer—, de verds vigorosos, mostrejat amb rialleres gotes de carmí, on al arrencar-hi una cirera, en segueix una altra, i una altra... fins a formar-ne un pomell.

Això passa en les nostres festes majors.—Hom diria una "chinoise" del cirerer decoratiu i fantasiós, de la narració oriental.

I és en aquestes festes majors—filles del entusiasme popular, sens distinció de maticos ni idees—, festes tradicionals que són com un producte espontani de la mateixa terra, on si veslluma un caire de decadència i de descrèdit, si hom les compara amb les festes majors d'antany.

I és que el poble, la comarca, es torna francament "progresista". D'aquella vida austera, de costums patriarcal, d'idillis camperols, de "Venus rurals"; pròpia de decoració S. XVIII, avui com avui, gaudeix del més gran descrèdit, malgrat els espirituals esforços—d'algun que altre poeta bucòlic, anacoreta devot, entusiasmada en la lectura de Rousseau.

I és que el paisatge—com ha dit un conegut escriptor—, s'aristocratitza. I amb ell les gràcils figures vivents, i demés "guarda-rròpia" de caràcter autèntic, pròpia per a representar la farsa rural.

A no trigar molt, aquest paisatge rural que fa bonic, i que es va tornant verdadera raresa de folk-orista etnogràfic—tan apestat com el tenim d'hotels, colònies i balnearis—, serà propi de veure'l en petits lots, propis per a posar en vitrines de "museo", i amb un lletreret molt semblant a aquell "acotat", dels terrenys de cacera.

A més, el comarcal, accepta les importacions ciutadanes, envaït d'una veritable febre "progresista", sens exigir drets d'aduana, arancels ni estació de procedència. El "jazz", la "passió cinematogràfica", les últimes modes femenines, l'essència barata, l'últim "charleston", i demés caires modèlics de què gosen a ciutat—i això en tots els ordres de la vida.

No és que nosaltres aixequem el crit de guerra, refractaris a l'esperit "progresista" de què se n'orgulleix el comarcal, no. Trobem molt natural i fins necessari aquest esperit de superació. Ara, el que hem de confessar, que a voltes és millor conservar tradicions rutinàries i antiquades, per empelagoses que sien, abans que cedir el lloc, a certes teories modernitzants. I és que el comarcal ho accepta tot sense tria. Amb lo bo i va lo dolent. Li falta l'esperit de selecció.

D'aquí ve que tot el que no ha aconseguit, la nostra premsa diària amb les seves enquestes, articles i articlets, amb la mirada extesa vers la voluntariosa i ignorada premsa comarcal (si és que la cosa anava de bona fe), amb la somniada i alabada Catalunya-Ciutat, ho han aconseguit, si bé amb diferent manera, els instruments del "jazz", el pas "simiesc", i demés ridiculeses ciutadanes. Aquella malaltia que tenia per camp la ciutat, i que era com un far que enlluernava els pobles, s'escampa d'una manera alarmant, contagiosa, per costes i muntanyes. I el que és pitjor, el comarcal la reb amb aires triomfals.

Sinó podem gaudir d'una Catalunya-Ciutat, blanca, rectilínea, urbana, impecable i espiritual—somni dels nostres intellectuals—, és innegable que posseïm una Catalunya-Ciutat materialista i compenetrada, model de germanor de la jove generació nostra. Les proves són ben clares. Tant, que si la cosa segueix per aquest camí ascendent, no podrem per menys que cridar amb totes les nostres forces al so d'un "jazz" mecànic, cantant una oda triomfal a la nostra jove generació, decorativa i titellesque!

CLAUDI DE VILANAU

CARNET LITERARI

A LLUIS CAPDEVILA

Comptant amb l'hospitalitat que ens dona aquest setmanari, amb la més absoluta independència, i amb la benvolença dels lectors, comencem avui a L'ESQUELLA una sèrie de comentaris a la vida espiritual de Catalunya. Constatem, de primer antuvi, que a Barcelona, a la Barcelona estricta, com diuen els pseudo-historiars de "La Publi", el món intel·lectual és una de les coses més vergonyoses i més absurdes que es puguin concebre.

La joventut universitària que durant anys i panys ha estat l'única manifestació que s'ha produït visiblement, ha viscut castrada en els recons de l'Ateneu, aficionant-se a totes les combinacions imaginables, per tal de suplir la intel·ligència llur i enredar als "pagesos de Catalunya". La història intel·lectual d'aquests anys de Jocs Florals i de

mítings; de "Diades" i d'"Homenatges" fóra vergonyosa i lamentabilíssima, si no fos que la literatura catalana és una cosa viva i amb comptades excepcions i sobre aquesta vida mateixa, ha estat possible que sorgís un clam d'independència i d'inquietud espiritual, com hi ha actualment, per glòria nostra, a la vida espiritual de Catalunya. Ja era hora, tanmateix, que es produís. Acostumats a viure sense joventut, aquella veritable joventut que de generació en generació ha de trencar tots els motllos i tots els conservadurismes, plantant la bandera de tots els neguits i de totes les disconformitats, amb un sagrat ideal de renovació i de superació, en aquest moment que es produeix, i de tot Catalunya sorgeixen les veus tremendament joves, de joventut autèntica, cal alçar totes les campanes al vent.

Ara, deixarem una mica el laboratori i serem una mica més humans. Quan tindrem al costat d'un prosista com en Carles Riba de "L'ingenu amor", fredíssim treball d'orfebre formidable, policromat, tallat, la més alta valor d'aquesta època de laboratori, un prosista de la mateixa al-

LA MALALTIA DE MODA

—Res! A un que li ha agafat el mal de Sant Víctor.
—Ah, sí! Vostè vol dir la charlestomania.

tura, però tremendament humà, amb totes les inquietuds de les dolors de la vida, haurem arribat al cim.

La invocació a Europa ha estat feta a Catalunya, oportunament sempre, perquè, quan menys, servia per obrir les finestres estretes d'un ruralisme poca-solta. Però d'Europa sols s'ha demanat el to literari, estrictament literari. A Europa li ha quedat més que una literatura; hi ha un esperit que es tortura entre els paroxismes; hi ha carn que pateix i sang que sofreix; hi ha Dolor, hi ha Vida, hi ha Humanitat; hi ha, precisament, tot el que manca, i que ara tot just s'inicia, a la literatura catalana.

Prou joves literats que "prometen", prou revistes escanyolides d'una joventut malalta d'ànima! La veritable joventut no promet mai, sinó que dona generosament. Prou literats "istes" de tota mena. Literats per vocació, per normalitat, i, sobretot, per l'esperit.

* * *

En aquestes notes, procurarem posar tot el nostre esperit de sinceritat i de noblesa, tant en l'atac com en l'apologia.

Ens cal, només, saludar als esperits selectes que es manifesten a les comarques de Catalunya, amb aquesta simpàtica manifestació d'unitat que representa la Catalunya "unida". Això és el que aspirem. Una gran ciutat espiritual on puguin conviure en la gran taula del treball col·lectiu, amics i enemics; on es manifesti la convivència sota els plecs d'una cultura netament tradicional, amb tots els atributs de la cortesia, de l'elegància, de la correcció espiritual, com demanava, no fa gaire, amb justesa, l'illustre obsessat de la Grècia pretèrita, J. Ferran i Mayoral.

NICOLAU DE CLARA.

EL BANQUET A L'OPISSO

Dijous de la setmana passada uns quants amics i admiradors varen donar un banquet al company nostre de redacció Ricard Opisso.

Es reuniren al voltant de la seva taula unes desenes de persones, entre les que hi vàrem veure pintors, dibuixants, literats, autors, advocats, metges, polítics, editors (entre ells el nostre don Antoni López), tots ells, l'un prestigi sòlid.

Ens felicitem, perquè el company Opisso hagi obtingut un èxit tan ressonant.

A l'hora dels brindis l'Opisso va poder apreciar el molt que l'aprecia la nostra Barcelona.

Es reberen adhesions.

L'ESQUELLA té un gran orgull de posseir un dibuixant com és Ricard Opisso.

L'ASIL DEL PARC

La Comissió Permanent, en la sessió de la setmana passada, acordà autoritzar a l'administració de l'Asil del Parc per a cobrar una pesseta diària a les famílies de cada asilat.

En llegir-ho vàrem quedar que vàiem visions. Una pesseta diària per cada asilat! S'han pensat bé això? Com s'ho poden fer els asilats per a pagar aquesta quantitat? És que potser s'han cregut que els asilats són persones riques? Cal que la Comissió Permanent s'hi repensi i rectifiqui l'acord.

Cal dir, de totes maneres, que l'intent de la Comissió Permanent és noble. La Plaça de Catalunya i altres obres d'urbanització i el carrer de Balmes costen tants de diners...!

LA MES BELLA

Avui he vist la dona més bella d'aquest món.
Que és bella! No sé dir res més. Que és bella!
Totes les gràcies juntes en el seu bell cos són.
Totes les meravelles en una meravella.

En els seus ulls hi ha la claror infinita
dels ponents solemniais i les albaides d'or,
i aquesta immensa claror és petita, petita,
davant de la claror que duu en el cor.

El seu llavi desclòs és un dia infinit
de claror sempiterna
i entre llavi i llavi, com entre nit i nit
hi brilla la paraula que és dia que enlluerna.

Sos cabells flonjos com boirades d'or
cauen damunt sos pits, bells turonells suaus,
i perquè un cel de joia hi trobi el cor
els seus ulls són de cel, llunts i blaus.

I la cintura té un repòs de nau
i els braços plens de gràcia de rem i de marò
i ella és la nau que s'enduu pel mar blau
dels somnis dolços la meva illusió.

I és la concreció de totes les belleses,
miracle insospitat de gràcia divinal.
Ai, si dansés obrint les mans esteses!,
mouria tanta llum que als ulls faria mal.

Ai, si parlés!, sa paraula seria
una altra creació de l'infinit,
i a dintre cada mot com hi tremolaria
l'eternitat de llum feta esperit.

Dona bella, que sols sé dir que ets bella;
totes les gràcies juntes en el teu bell cos són;
totes les meravelles en una meravella.
Ets la dona més bella d'aquest món.

SALVADOR PERARNAU.

LA NOTA OFICIAL DEL GOVERN

El Govern ha facilitat la següent nota a tota la Premsa:
"El Gobierno no puede retrasar más el momento de informar de lleno a la opinión pública sobre un asunto de la mayor gravedad, cuya solución satisfactoria ha de depender más que de nada de su activa soberana intervención. Se trata de la cuestión derivada del Real decreto de 6 de junio, que modificó los reglamentos de recompensas en tiempo de guerra y suprimió el artículo que daba derecho a la renuncia de empleos, anulando todas las realizadas desde el año 22. No hay para qué entrar en el fondo de la cuestión, el hecho es que, a partir desde ese día, una serie de actos de resistencia vienen registrándose, sin que el Ministro de la Guerra haya dejado de aplicar bien ajustada sanción a ninguno de ellos.

Pero en el día de hoy ha tenido conocimiento el Ministro del llamamiento de los jefes y oficiales del Arma, en

DE NATACIO

—Es particular que siguin més les dones que els homes que han atravessat el Canal de la Manxa.

—Home, no; amb carabasses es va a tot arreu.

disfrute de licencia o comisión, sin su consentimiento ni el de los Capitanes generales. Además, el jefe del Regimiento de Artillería de Segovia ha ordenado, sin autorización superior, el acuartelamiento de su fuerza a título de previsión. Ante estas graves faltas, el Ministro ha depuesto del mando a ambos jefes, y decretado sus arrestos.

Posteriormente, por la noche, el Capitán general de Valladolid y el Gobernador civil de Segovia han dado cuenta de un estado de indisciplina en esta guarnición, del que participa el personal de la Academia, incluso los alumnos, a los que se ha hecho intervenir en este asunto.

En vista de todo esto el Gobierno ha indicado al Rey la conveniencia de venir a Madrid, lo que S. M. ha decidido inmediatamente, y le ha pedido autorización para declarar el estado de guerra en toda España y tomar otra serie de disposiciones que aparecen en la *Gaceta* y *Diario Oficial* del Ministerio de la Guerra. Por una de ellas se declaran suspensos de empleo y sueldo a todos los jefes y oficiales de la Escala activa del Arma de Artillería y se les prohíbe el uso de uniforme; se levanta a los militares de todos los empleos, clases, armas y cuerpos la obligación de obedecer a los jefes y oficiales de la Escala activa de Artillería, cualquiera que sea su destino y graduación, prohibiendo a éstos presentarse en sus cuarteles o centros donde prestan servicios.

La gravedad de las medidas corresponde a la de las

faltas, que no han sido parte a evitar ni reprimir, ni exhortaciones ni prudentes sanciones.

El mal hondo, antiguo, largamente consentido, fué origen de otros que hasta hace pocos años se lamentaron por todo el país y dificultaron su vida. Las circunstancias han obligado a combatirlo ahora, y el Gobierno no puede, con una claudicación, agravarlo y fecundar en el país gérmenes de mortales rebeldías.

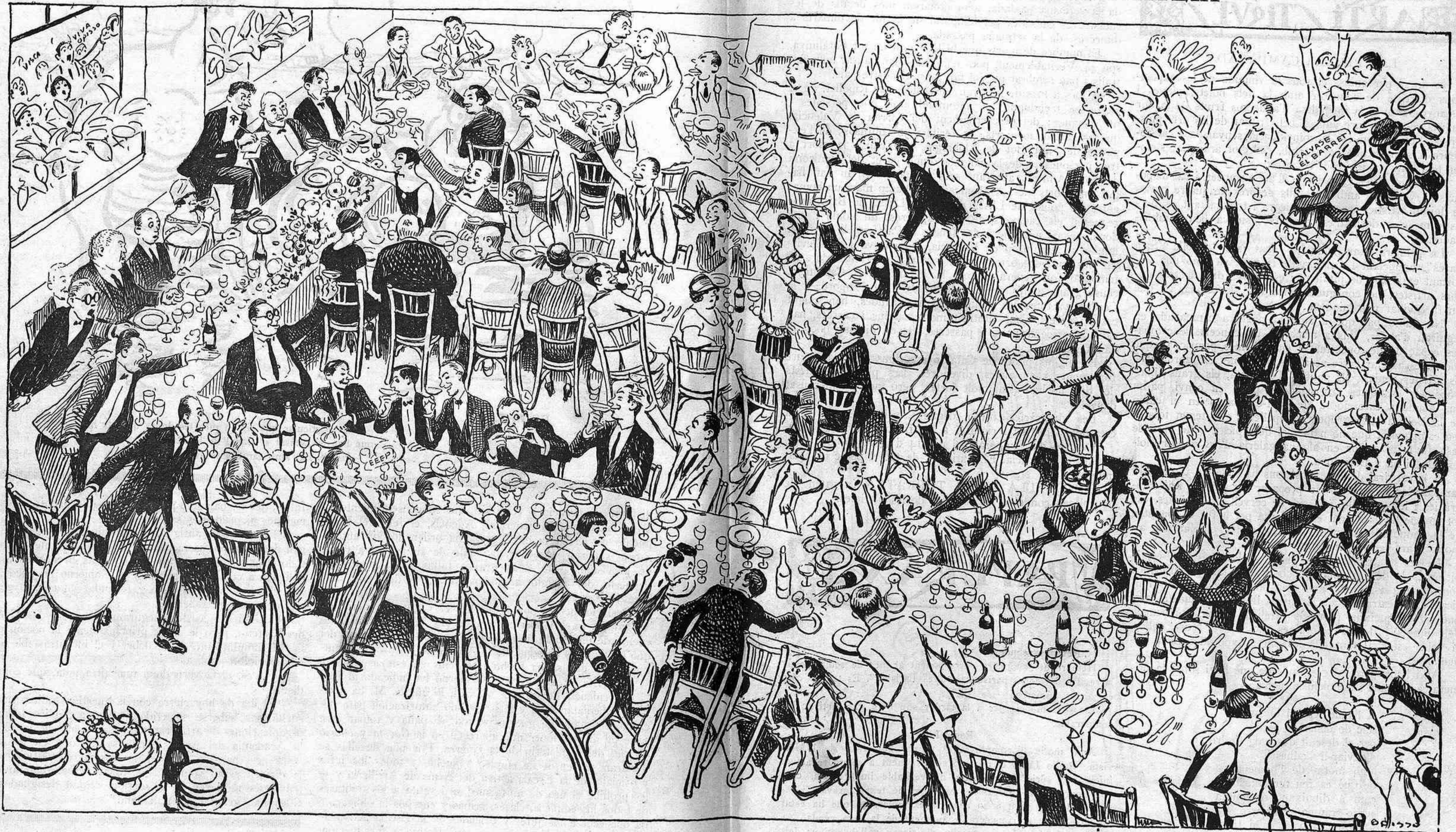
Al Gobierno asisten, seguramente, todos los Cuerpos del Ejército, pero le asiste principalmente la noción exacta del cumplimiento de su deber y el incontrastable apoyo de la opinión pública."

Després, el Govern donà una altra nota, que comença dient:

"El día de hoy cierra con la cuestión militar casi resuelta por haberse sometido al Poder público todas las organizaciones de artillería que estaban en rebeldía, incluso la Academia del Arma, donde se inició y en la que la resistencia ha sido más tenaz. Los jefes y oficiales que la dirigen serán sometidos a juicio sumarísimo ante los tribunales militares de la séptima región designados por el capitán general de Valladolid."

EL PRESENT NUMERO
HA ESTAT VISAT PER LA
CENSURA GOVERNATIVA

EL BANQUET D'HOMENATGE A L'OPISSO, VIST PER ELL MATEIX

Cordialitat, tranquil·litat... i bons aliments.

XERRAMEQUE ARTÍSTIQUES

LA PRIMERA CAMPANADA

Jo no sé per quins set sous la vinguda de les exposicions d'art té de coincidir amb la dels bolets, pinyes i castanyes, com si la insípida d'aqueixos fruits de tardor tingués res que veure amb el bell fruitar de les arts plàstiques. Però és un fet la coincidència senyalada i cal retreure-la sempre que ve a tomb, sobretot ara que es poden tenir tan poques coses en retret.

Sí, senyors; les exposicions d'art s'atansen i cal disposar-se a veure-les amb bons ulls després de quatre mesos de dejuni artístic, perquè res alegre i tonitza tant els nervis com unes dosis d'espiritualitat estètica ben sumministrades.

La primera campanada ha sonat ja a la vella "Sala Parés", anunciant l'obertura de la mateixa amb una important exposició de pintures i escultures dels nostres millors artistes, no conegudes encara a Barcelona, ço que em fa cavillar una miqueta.

No dubto pas que a aquesta primera campanada en seguiran d'altres, fins a armar-se un concert de campanes capaç de desconcertar al ciutadà més pacífic, perquè podran escassejar entre nosaltres els homes extraordinaris, els artistes genials, els polítics d'empenta, els grans filàntrops, els estadistes abassegadors, però, en canvi, patim una abundor esfereïdora de toca-campanes en el camp de la Bellesa i de grupets i capelletes que tenen tots el seu campaneret que no para mai de repicar, quan algú de casa fa festa major en alguna galeria d'art de les moltes que hi ha a Barcelona.

A la catedral de les exposicions ha sonat ja la primera campanada; és qüestió de preparar les ulleres i l'estilogràfica i les quartilles i el suc de cervell i les sabates, car tot ço que he anomenat es necessita per a fer el romiatge de la temporada, anant de *sala en sala* a pidolar una almoïna d'art seriós per l'amor de Déu.

De les quatre branques de la crítica més exteses, la pitjor és la de l'art plàstic; els crítics literaris, treballen còmodament asseguts i amb una taula al davant; els musicals i els teatrals tenen la butaca llur ben situada, perquè no es queixin, però els infeliços que es preocupen dels ninots i de les coloraines, no poden seure enlloc, si volen estar al tanto de les obres exposades cada setmana.

Així i tot, però, alegrem-nos de què hagi sonat la primera campanada i esmolem la ploma.

* * *

A l'amic Ricard Opisso
tinc de demanar perdó
per el descuit que vaig tindre
d'enviar-li l'adhesió,
amb motiu de l'homenatge
de què es feu mereixedó
com a dibuixant de punta,
sense trampa ni cartró.
Que per adherir m'hi tingui
perdonant la distracció,
i rebi, de pas, la meva
coral felicitació.

C. ARBO.

LA TRÀGEDIA DE LA PASSADA SETMANA

Ampliant la ràpida nota feta a darrera hora publicada la setmana passada, avui donarem més detalls de les catàstrofes causades pel temporal de la nit de dimarts a dimecres, de la setmana passada.

El nombre de morts que hi ha hagut en tot Catalunya, són 44. Veritablement, pocs temporals han causat tants estralls i han sembrat un dol tan gran al nostre país.

A més a més de les grans desgràcies de Ripollet, on el Besòs se n'endugué un automòbil amb nou persones i un salvador; del descarrilament del correu de València, que ha causat 20 morts, 35 ferits i 90 contusos; de l'explosió de Sant Boi de Llobregat, que causà la mort a tres persones; i de la caiguda d'una paret del manicomi de Sant Andreu, aixafant sota sis persones, hi han hagut cinc morts més. A Montcada, un llamp matà un home; entre els pobles de Llívia de Dalt i Llívia de Baix, aparegueren els cadàvers de dos captaires, un home i una dona, negats a la riera de Tenes; a Palafrugell, es negà també un veí; prop de València, l'aiguat va fer esllevisar un munt des orra i colgà a sota a un treballador. El temporal fou general a tota la Península. A Catalunya, causà grans danys per tot, llevat de l'Alt Empordà i la Cerdanya; totes les collites estan perdudes, han caigut cases i parets, s'han destruït molts camins i carrers, han estat arrossegats ponts i passeres, etc. A distints llocs, hi han ferits.

En alguns punts de Catalunya, dijous tornà a ploure fortament; i en altres, divendres. Les pluges d'aquests dos dies no han estat molt fortes, però també han causat danys.

Les desgràcies foren degudes principalment, a la crecuda dels rius i rieres i a les filtracions de la terra.

Després del temporal del dia 14 d'agost, aquest altre. Estem de desgràcia. El sentiment de tot el poble ha estat immens.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA fa patent de nou el seu condol a les famílies de les víctimes.

PAPERAMA

Revistes rebudes

Hem rebut el número corresponent al mes de setembre de la revista de modes parisenca, "Tres Parisien". Es tan bo com els altres números.

Els seus models per a la tardor són d'un gust artístic incomparable.

Radio-Lot

Amb motiu d'acomplir-se el primer aniversari de la Revista "Radio Lot", el número corresponent a setembre actual inicia una sèrie de reformes de veritable importància, com són impressió a dues tintes, augment de text i gravats i reducció de son preu a 40 cèntims exemplar, ço que ha estat possible degut al considerable augment de la seva venda.

A partir del número pròxim s'iniciaran col·laboracions dels bons escriptors catalans. Aviat publicarà un dels millors treballs que han brotat de la ploma de Josep Folch i Torres. Aquesta innovació farà encara més amena la lectura del text de la primera revista catalana de radiotelefonía "Radio-Lot".

FUTBOL

Per una banda els senyors de la Federació que van prendre els jugadors a l'"Europa" i al "Barcelona" per a fer-los anar a jugar a Gijón contra la selecció asturiana, i per l'altra banda que els equips dels clubs esmentats hi havia una gran existència de jugadors debutants, el partit de diumenge passat entre el "Barcelona" i l'"Europa" va resultar una "pasterada".

Ningú s'entenia, i amb prou feines si hi havia qui sabés el que es feia; tot anava a la bona de Déu. El "Barcelona" era

una ombra; l'"Europa", però, en va saber una mica més i va guanyar.

De totes maneres, això no priva de què ens hi ensopíssim. Sort, però, que els jugadors que mancaven, allà a Gijón saberen passar-se per la pedra als asturians.

Oh, i el que és més; estant esperant que vinguin aquí per fer-los-hi un obsequi, si pot ésser encara un xic més carregat. Ja veurem el que passa.

* * *

Respecte del partit de diumenge, entre l'"Europa" i el

L'HUMORISME DE LES VICTIMES

—Aquest mes que som és el del vi.

—Més val així, perquè si fos el de l'aigua, pobrets de nosaltres!

"Barcelona", com que ja jugaven com a professionals, hi va haver un senyor que ja volia fer ús dels seus drets, i vingà de cridar i esgargamellar-se perquè els jugadors no ho feien al seu gust.

I ves que són les coses, si no hagués estat aquest bon senyor, nosaltres ni ens n'hauríem enterat que els qui jugaven eren professionals.

Han canviat tan poc les coses!...

"Europa" - "Betis"

Pel partit de dimecres els nostres lectors ja es deuen haver enterat que demà passat tindrem un altre bon partit: es tracta del rival del campió d'Andalusia, "Betis Balompié" i el nostre "Europa".

A l'hora d'escriure aquestes ratlles no sabem el resultat del partit de dimecres, però a ben segur que el partit de demà passat serà d'allò que se'n diu interessant.

Ja ho veurem...

NATACIO

Amb tota seguretat que us havíeu imaginat que els nostres nedadors eren uns "tios" amb totes les de la llei. Doncs, no senyors. Han perdut, i aquesta vegada també amb totes les de la llei, amb els francesos. Els varen deixar blaus, grocs, verds i de tots els colors inventats i per inventar.

Ni en una trista prova els varen deixar treure el nas per enlloc; sempre se la varen carregar de valent.

En el "water-polo" només els varen marcar sis "goals", per dos que en varen fer ells, i encara sort d'en Cruells que a la porta semblava que tingués un iman a les mans que les cridés totes les pilotes, sinó, pel cap baix, se n'enduien una vintena...

Decididament, som uns "asos"...

TEIXI.

Esportius:

Si voleu fruit de les excel·lències del fútbol sevillà — afilligranat i malabarista —, no manqueu diumenge al camp de l'Europa, on hi jugaran els

BETIS BALOMPIÉ de Sevilla i el C. D. EUROPA

CASES VELLES I GENT NOVA

—Ei! Els del hostel vell, que no sortiu a rebre'ns? No sentiu els nostres cants, els xiulets estridents i la gat-zara dels companys?... Perdoneu, bona gent, el desvetllar-vos! Quan arribàvem a les primeres cases, i ço que són lluny, ja solien esperar-nos a la porta, dos vellets, dos jaios, que ens pariaven la minestra per a rescabalar-nos de la jornada fatigosa del camí!...

—Són morts els vells!

—De quan?

—Fa un mes tot just! L'asfíxia va conduir-los al ignot. En freda nit tingué lloc la tragèdia. Nosaltres, com els seus néts, si voleu, farem com ells feien!

—Pobres jaios! Avui no ens el feu l'esmorzar, que la nova ens ha trossejat l'ànima. Si no fos molestar-vos, ens voldríeu ensenyar en el cementiri, la tomba on vàreu enterrar-los?

—Anem, que pregarem tots junts. Nostra oració i la vostra serà la confessió i de què sempre els recordarem i jamai s'esborraran de nostra pensa.

RAMON SAGARRA LLEÓ

ELDORADO

"Parelles al vol", la bella comèdia de l'Enric Lluelles, segueix triomfant. Malgrat això, l'empresa, per a canviar el cartell, ens ofereix "Bromes i veres", una comèdia nova d'en Creuhet. Una comèdia d'en Creuhet sempre és cosa interessant.

La setmana que ve en parlarem.

VICTORIA

Amb una companyia força ajustada i discreta, en la que hi abunden les primeres figures—entre elles cal comptar-hi a la notabilíssima Josefina Bugatto—ha obert les portes aquest popular teatre del Paral·lel.

Per a la inauguració ha escollit una obra d'un tal senyor Loygorri i del mestre Guerrero. Aquesta obra es titula "Las mujeres de Lacuesta". No té pretensions, no té cap mena d'importància artística, musical o literària. Però distreu i fa passar l'estona, que és el que els seus autors s'havien proposat. Es clar que el llibre podria alleugerir-se d'algunes grolleries de mal gust. Però el llibretista segurament deu ésser de la mànegua ampla i no hi deu haver pensat. Tant se val! No ve d'aquí!

Senyalem, com a cosa d'un cert interès, la música, feta amb molt "garbo" i amb molta gràcia. I senyalem la presentació i la interpretació, dignes de tot elogi.

TIVOLI

Aquí en aquest teatre és on ha tingut lloc el veritable aconeteixement de la temporada. Debut de la companyia Rivera-De Rosas i estrena d'un drama de l'Unamuno!

Tira peixet! Això no passa cada dia!

Per la premura del temps, no en podem parlar. Ho farem la setmana entrant amb tota l'atenció i extensió que l'obra i la companyia mereixen.

BOB.

Veiem que per fi l'Ajuntament s'ha decidit a fer retirar aquells anuncis de les cadires públiques. Ara, que estem segurs que no ho ha fet per estètica, sinó perquè essent el servei de cadires a la via pública un servei arrendat, l'Ajuntament no hi devia guanyar res.

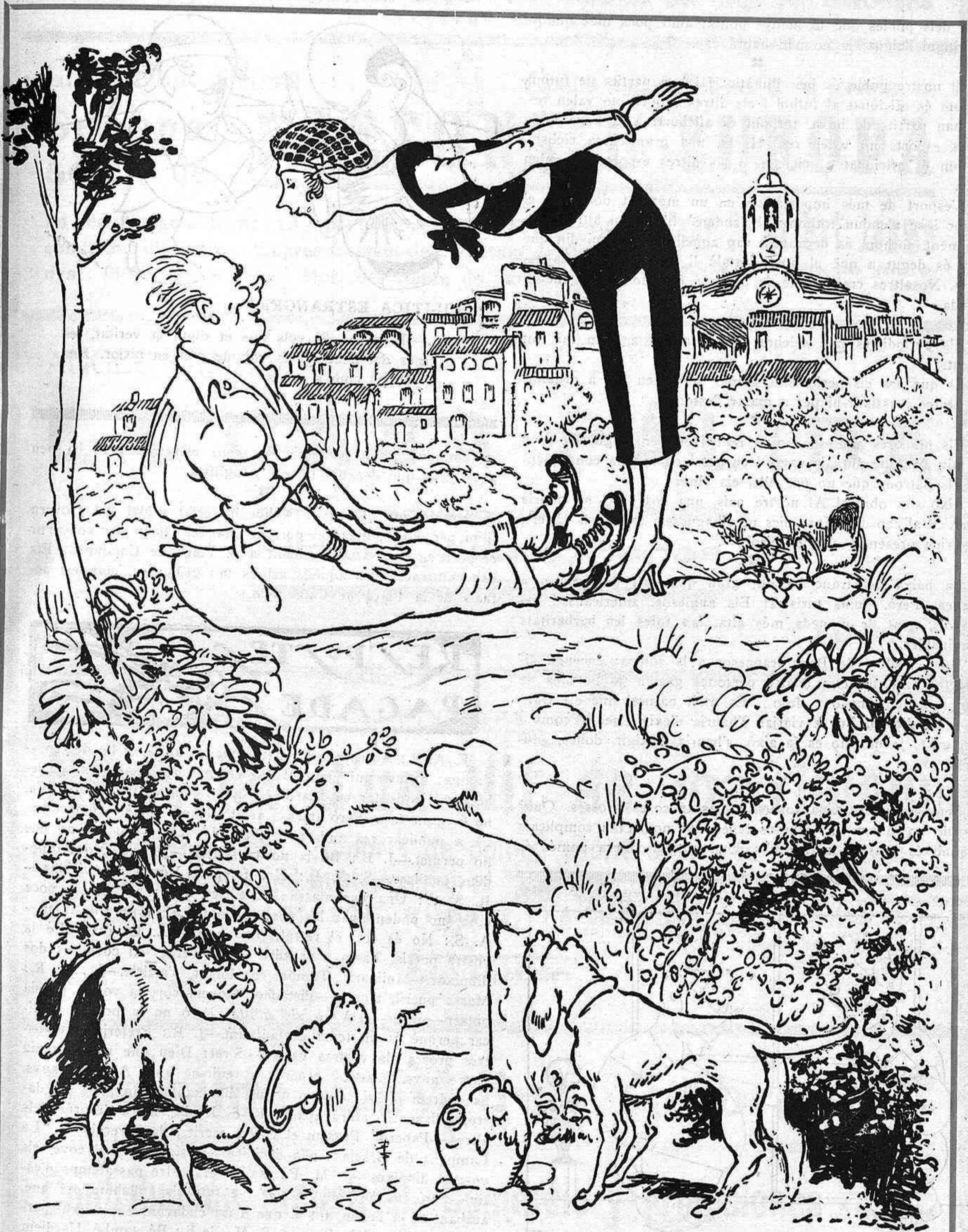
L'empresa concessionària ha tret els anuncis, però ha deixat les cadires. Les més altes presenten un respatller de ciment armat la mar de dur; les baixes, un forat que hi passa tota l'esquena. Res, per seure-hi, deu ésser una cosa molt còmoda.

✽

El baró de Viver ha declarat a la Premsa que ell és francòfil. Per què no ho deia durant la guerra? Ara, la seva declaració és una conseqüència de l'acord franco-espanyol; en aquests temps, una persona oficial ha de dir això.

✽

Els passats temporals se n'endugueren una pila de ponts de tot Catalunya. Amb gaires temporals així, quedarem sense. Catalunya és un dels pobles més rutllats per rius i rieres

LES INJUSTÍCIES DE LA VIDA

Un gos contemplant a la humana parella: —I després diran de nosaltres!

i un dels pobles que té menys ponts; amb pocs més que se n'endugui l'aigua, ja no n'hi haurà cap.

✱

El nostre poble és ben llunàtic. Hi han partits de fútbol, tothom és aficionat al fútbol i els altres esports no valen res. Hi han partits de boxa, tothom és aficionat a la boxa i els altres esports no valen res. Hi ha una gran cursa ciclista, tothom és aficionat al ciclisme i els altres esports no valen res...

L'esport de més importància en un moment donat és el millor i se n'enduu tothom; si l'endemà hi ha un altre esdeveniment, tothom es decantarà cap aquell. Hi ha qui diu que això és degut a què el poble català li agraden tots els esports. Nosaltres creiem que és degut a què no sap el que li agrada.

✱

Els periodistes han celebrat una gran festa, com fan tot sovint.

Es que ara els periodistes només serveixen per a organitzar festes i assistir-hi per a matar l'estona.

✱

Els minaires anglesos no es rendeixen per ningú. Fa prop de mig any que dura la vaga, i en pateixen més la conseqüència els patrons que no pas ells, els obrers.

Això són obrers! Al nostre país, una cosa així no podria ésser. Si al cap de quinze dies no s'haguessin rendit els obrers, s'haurien presentat els "esquirols".

✱

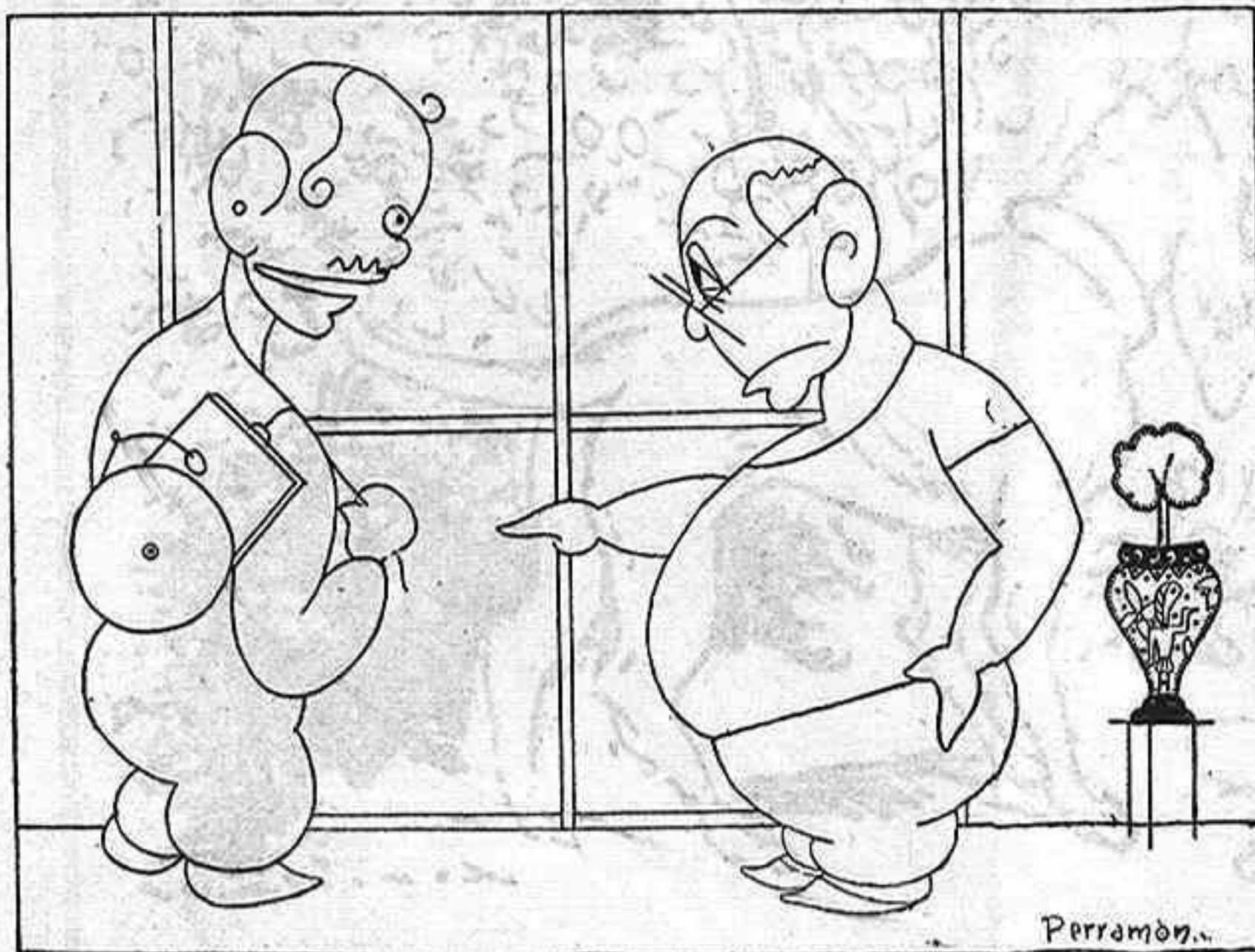
La baixa del franc ha dut gran quantitat de turistes a França. Però, quins turistes! Els anglesos, americans i espanyols, gent de moneda més alta, fan totes les barbaritats imaginables.

Duen bitllets de Banc francesos a la solapa; encenen cigarretes amb bitllets; quatre persones gasten 30 botelles de xampany, llençant-lo a dojo... Es molt natural que els francesos s'indignin. Per a viatjar s'hauria d'exigir sentit comú i bon gust; ja que no es fa això, s'hauria d'exigir, doncs, educació.

✱

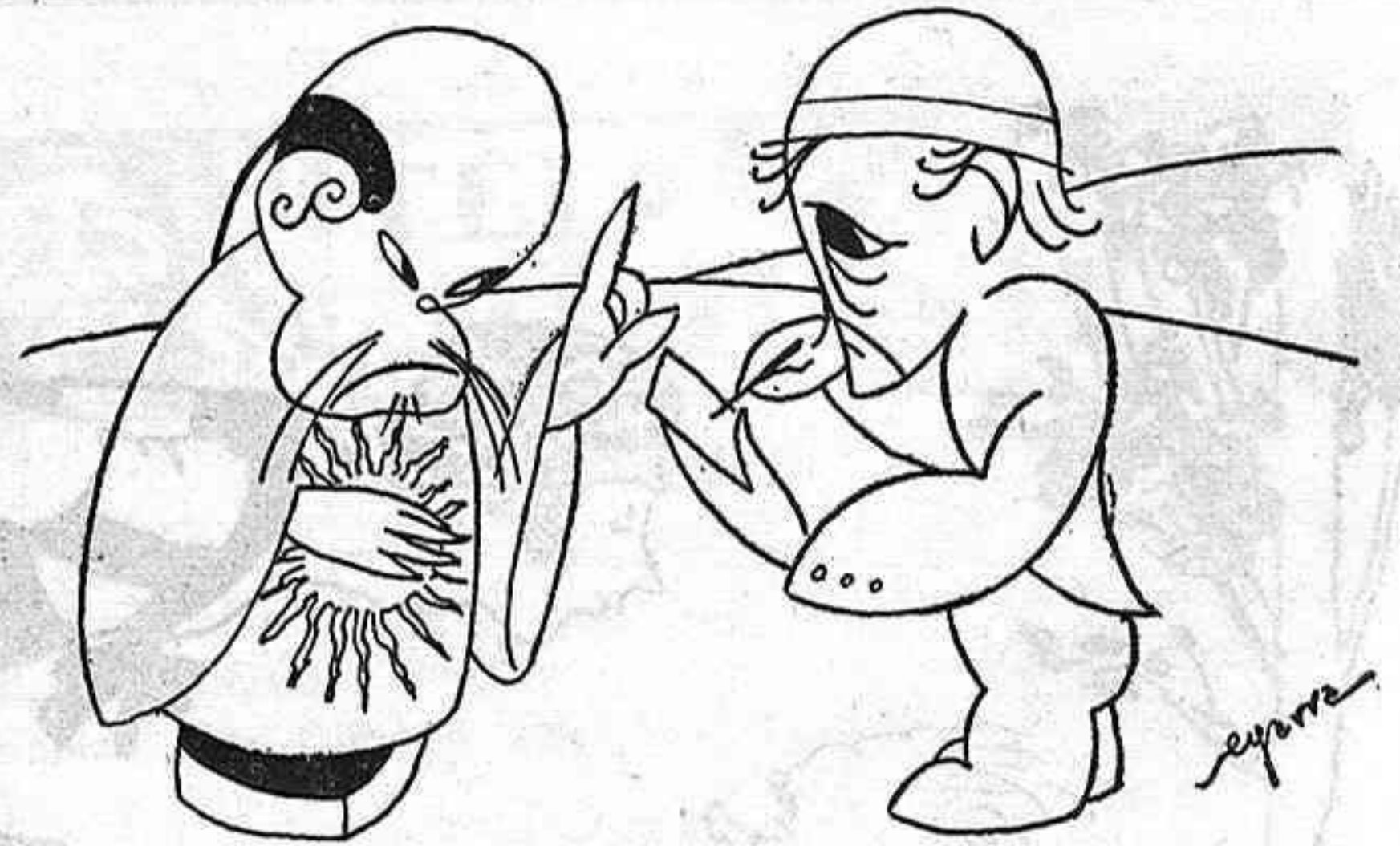
Sembla que a Xina tornen a passar coses grosses. Què? Ah, no ho sabem. Els xinesos tenen uns noms tan complicats que no és possible entendre'ls. Una notícia xinesa només és

un complicadíssim jeroglífic de noms estranys. I hi ha ben poca gent que desxifri bé els jeroglífics.

ELS ESCARMENTATS

—On vol que installi el timbre, senyor Canons?
—El lloc m'és igual: el que vull és que sigui dintre la nova llei, per a evitar disgustos.

POLITICA ESTRANGERA

—El xino.—Si vols que et digui la veritat, les coses del nostre país van de mal en pitjor. Ens enganyen com a xinos.

un complicadíssim jeroglífic de noms estranys. I hi ha ben poca gent que desxifri bé els jeroglífics.

✱

Sembla que el senyor Nebot ha estat cridat pel Govern filipí per a urbanitzar el port de Manila. Diuen per convertir el port en una cosa semblant a la Plaça de Catalunya. Els vapors atracaran a aquells arbres tan gegantins, com els actuals de la Plaça de Catalunya.

E. A. E.: Acceptada la vostra poesia; anirà, si ho deixen.—
Campa: Campi qui pugui!!! No escriviu pas mai més; gairebé desistiu de fer cap carta.—Pàmpol: La vostra ruraligrafia, no és gran cosa. Però anirà, i aviat. No ens podem comprometre a publicar res amb normalitat. L'excés d'original no ens ho permet.—J. B.: Bé la nova espurna.—Danny: No ho podem publicar.—S. S. B.: No, tampoc. Vós veieu visions.—
R. S. C.: Una per massa llarga, les altres per massa poca cosa, no poden anar les vostres poesies. Ho sentim, fillet.—
A. S.: No és res, el retrat, però anirà.—A. O. i B.: Bé la vostra poesia. Passa a prendre reva.—Tetus: Al cove, els dos dibuixos.—Molinari: També és dolent, l'article.—J. M. R.: Massa pueril, aquest.—Pistacho: Aquest cop, la vostra poesia potser—potser—està un xic millor. Però no la podem publicar perquè és un tema gastadíssim.—J. R.: Preferim les vostres proses als vostres versos.—Siret: Dieu que només teniu tretze anys. Llavors, espereu a tenir-ne vint. Als vint anys, us podrem dir si sereu o no un dibuixant.—Bagiquet: La darrera divagació anirà apart.—R. S. Ll.:Bé, anirà després dels altres.—Paperol: Passem el vostre escrit a la Direcció de "La Campana de Gràcia"; ella decidirà.—Rosich: Van al cove, els vostres dibuixos.—J. M. P.: Va bé el vostre passatemp d'estiu.—Però, us advertim a vós i a tots els col·laboradors que, acabant-se ja l'estiu, tot el que d'ara endavant ens vingui parlant d'aquest, anirà al cove.—S. M., de S.: Bé, també. Us diem el mateix que a J. M. P.—J. M. M.: "L'Home i la Vida" passa a la Direcció de "La Campana".—El Noi de Gelida: Home, no féu més versos tan dolents!

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELÉFON A. 4115

Gran èxit de llibreria

Acaba de posar-se a la venda la

Segona
sèrie de

PRESONS D'EUROPA

En Serrallonga autèntic : La fi del bandolerisme : El govern del comte duc d'Olivares : Empresonament dels diputats de Catalunya : El Corpus de sang : Mort del comte de Santa Coloma.

per F. Girbal Jaume

Un tomo en 8.^u il·lustrat, amb gravats de l'època Ptes. 2

ANGEL SAMBLANCAT

LA CASA PÁLIDA

con un epílogo de Alfonso Vidal y Planas

3 PESETAS

LLUÍS CAPDEVILA

Memòries d'un llit de matrimoni

... Es un llibre d'amor i de dolor, escrit amb una valentia excepcional, pel qual desfilen el "cabaret", el "music-hall", el poble, la ciutat, el part, l'adulteri, la mort...

Preu: 4 pessetes

Novíssima Ley del Timbre 4 pesetas

Contribución industrial, Comercio y profesiones 5 pesetas

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliures des del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

HI HAN MOLTES QUEIXES

--Napoleon, ofès: Mira que tractar a l'Abd-El-Krim com a mil...